

**LIETUVOS RESPUBLIKOS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR
TĘSTINIO MOKYMOSI ĮSTATYMO NR. VIII-822 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio
mokymosi įstatymo Nr. VIII-822 nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymą Nr. VIII-822 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato neformaliojo suaugusiųjų švietimo tikslą, principus, aprėptį, organizacines ir finansines prielaidas kiekvienam asmeniui įgyti naujų kompetencijų, nuolat tobulėti, aktyviai prisidėti prie visuomenės ir valstybės darnaus vystymosi bei gyvenimo kokybės gerinimo. Neformalusis suaugusiųjų švietimas yra mokymosi visą gyvenimą sudėtinė dalis.

2. Šio įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo, kitų aktualių įstatymų nuostatomis, susijusioms su neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimu ir finansavimu.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Kvalifikacijos tobulinimas** – mokymasis, siekiant plėtoti ir(arba) įgyti naujų kompetencijų, reikalingų profesinei veiklai (pareigybei).

2. **Mokymasis visą gyvenimą** – mokymosi veiklų visuma, siekiant nuolatinio asmens tobulėjimo, apimanti visus asmens amžiaus tarpsnius ir formas: formalųjį švietimą, neformalųjį švietimą; savišvietą.

3. **Neformalusis suaugusiųjų švietimas** – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas, teikiamas ne jaunesniems negu 18 metų asmenims.

4. **Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programa** (toliau – **programa**) – neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklos aprašas, kuriame įvardinti numatomi programos dalyvio mokymosi rezultatai (kompetencijos) ir jiems pasiekti būtinas mokymosi turinys, metodai, priemonės bei žmogiškieji ir materialieji ištekliai.

5. Kitos įstatyme vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, apibrėžtas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme.

3 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo tikslas ir principai

1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo tikslas – prisidėti prie įtraukios visuomenės plėtotės: užtikrinti galimybes suaugusiesiems dalyvauti švietimo veikloje siekiant įgyti kompetencijų, svarbių sėkmingai profesinei karjerai, prasmingai saviraiškai, aktyviam dalyvavimui bendruomenės gyvenime atstovaujant socialinius, kultūros, ekonomikos ir aplinkos apsaugos interesus.

2. Neformalusis suaugusiųjų švietimas yra viešoji gėrybė ir yra grindžiamas šiais principais:

2.1. **lygių galimybių** – užtikrinama kiekvieno asmens teisė realizuoti savo prigimtines galimybes nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos;

2.2. **įtraukties** – plėtojama švietimo turinio ir formų įvairovė, teikianti prielaidų kiekvienam asmeniui dalyvauti neformaliojo švietimo programą pagal savo poreikius ir interesus bei stiprinti bendruomeniškumą;

2.3. **kontekstualumo** – atskleidžiamas visuomenės ir valstybės darnaus vystymosi įgyvendinimo būdų savitumas vietos kontekste;

2.4. **dinamiškumo** – atliepiami nuolat kintantys asmens, socialinių gupių ir valstybės poreikiai, įvertinant ateities perspektyvą;

2.5. **partnerystės** – telkiamos suinteresuotųjų institucijų (valstybės, savivaldos, švietimo, verslo) ir nevyriausybinų organizacijų pastangos, skatinamas tarpžinybinis bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas.

II SKYRIUS

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMAS

4 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjai

1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugas teisės aktų nustatyta tvarka gali teikti juridiniai arba fiziniai asmenys (laisvieji mokytojai), parengę atitinkamas programas ir turintys jų įgyvendinimui būtinus žmogiškuosius ir materialiuosius išteklius.

2. Paslaugų teikėjai – juridiniai asmenys apima šias institucijų grupes:

2.1. nevyriausybinės organizacijos;

2.2. formaliojo švietimo institucijos (mokyklos, profesinės mokyklos, kolegijos, universitetai), turinčios teisę vykdyti neformalųjį švietimą;

2.3. mokytojų (pedagogų) švietimo centrai;

2.4. Trečiojo amžiaus universitetai;

2.5. valstybės institucijos ir joms pavaldžios įstaigos, kurioms švietimas nėra pagrindinė veikla;

2.6. darbdaviai (verslo įmonės);

2.7. profesinės sąjungos;

2.8. kiti teikėjai, atitinkantys teisės aktais nustatytus reikalavimus.

3. Paslaugų teikėjas privalo viešai skelbti išsamią informaciją apie savo kvalifikaciją ir vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas.

5 straipsnis. Trečiojo amžiaus universitetai

1. Trečiojo amžiaus universitetas – neformaliojo švietimo paslaugų teikėjas, tenkinantis vyresniojo amžiaus suaugusiųjų asmenų žinių, kompetencijų plėtotės ir saviraiškos reikmes.

2. Trečiojo amžiaus universitetai ir kiti vyresniojo amžiaus suaugusiųjų asmenų neformaliojo švietimo teikėjai konkurso būdu gali gauti valstybės paramą.

6 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos

1. Neformalusis suaugusiųjų švietimas vykdomas pagal programas. Programa gali būti teikiama kontaktiniu, nuotoliniu arba mišriu būdu.

2. Pagal savo paskirtį neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos apima šias lygiavertes sritis ir atitinkamus programos tipus:

2.1. **bendrujų kompetencijų plėtotės** – programos, skirtos plėtoti mokymosi visą gyvenimą kompetencijas: raštingumo; kalbų; matematikos, gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos; skaitmenines; asmenines, socialines ir mokymosi; pilietines; verslumo; kultūrinio sąmoningumo ir raiškos; kitas aktualias kompetencijas, tiesiogiai nesiejamas su profesine kvalifikacija;

2.2. **kvalifikacijos tobulinimo** – programos, skirtos konkrečios profesijos (specialiųjų) kompetencijų plėtotei siekiant lanksčiai įsitraukti į besikeičiančią darbo rinką ir (arba) planuojant profesinę karjerą;

2.3. **saviraiškos** – programos, skirtos lavinti asmens kūrybines galias ir gebėjimus, įgyvendinti prasmingus laisvalaikio ir (arba) savanorystės projektus;

2.4. **tikslinės** (užsakomosios) – programos, skirtos visuomenės švietimui strateginiais visuomenės ir valstybės raidos klausimais (pavyzdžiui, sveikos gyvensenos, smurto prevencijos, energijos tausojimo, ekosistemų apsaugos ir kt.), skatinant visuomenės solidarumą, aktyvų pilietiškumą ir dalyvavimą.

3. Pagal savo aprėptį neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos skirstomos į nacionalines, įgyvendinamas visoje šalies teritorijoje, ir savivaldybių programas.

4. Kvalifikacijos tobulinimo programos dalyviui, pabaigusiam programą ir atlikusiam visas numatytas užduotis, suteikiamas pažymėjimas, kurio formą ir išdavimo tvarką nustato paslaugos teikėjo savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) arba užsakovas.

5. Programa yra autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos objektas.

7 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo kokybės užtikrinimas

1. Už neformaliojo suaugusiųjų švietimo kokybę atsako neformaliojo suaugusiųjų švietimo ~~ir~~ teikėjas ir (arba) jo savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas).

2. Paslaugų teikėjas privalo viešai skelbti išsamią informaciją apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų kokybės užtikrinimo vidinę tvarką, į(si)vertinimo rezultatus bei dalyvių atsiliepimus.

3. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo teikėjų, finansuojamų iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų, veiklos išorinio vertinimo tvarką nustato valstybinės ir savivaldybės mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), atsižvelgdami (pasirinktinai) į šias kokybės vertinimo sritis: švietimo programų vertinimo, paslaugų viešinimo vertinimo, vadybos (organizacinio) vertinimo, projektinės veiklos vertinimo, švietimo teikėjo vadovo ir kitų darbuotojų kvalifikacijos vertinimo.

8 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų akreditavimas

1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programos, išskyrus kvalifikacijos tobulinimo programas, įvertina ir akredituoja paslaugos teikėjo savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) savo nustatyta tvarka.

2. Kvalifikacijos tobulinimo programos įvertina ir akredituoja Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliota institucija teisės aktų nustatyta tvarka; akredituotos programos registruojamos Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre.

9 straipsnis. Asmens įgytų kompetencijų ir (arba) kvalifikacijos pripažinimas

1. Asmens įgytų kompetencijų įvertinimą ir pripažinimą organizuoja kvalifikacijų tvarkymo institucija, vadovaudamasi švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.

2. Neformaliojo švietimo įgyta bendroji arba profesinė (specialioji) kompetencija gali būti pripažinta ir prilyginta formaliuoju būdu įgytai kompetencijai šiais atvejais:

2.1. baigta programa yra pripažinta kaip formaliojo bendrojo ugdymo arba profesinio mokymo programos dalis – švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka;

2.2. baigta programa yra pripažinta kaip studijų programos dalis (modulis) – aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

3. Darbdavys (verslo įmonė), suderinęs su kvalifikacijų tvarkymo institucija, gali pripažinti profesinėje veikloje įgytą specialiąją kompetenciją, vadovaudamasis atitinkamo profesinio standarto aprašu arba profesinės veiklos aprašu.

4. Kvalifikacija suteikiama asmeniui, įgijusiam visas kvalifikacijai įgyti reikalingas kompetencijas, nustatytas atitinkamo profesinio standarto apraše arba profesinės veiklos apraše. Suteikiama kvalifikacija gali būti priskirta tam tikram Lietuvos kvalifikacijų sandaroje nustatytam lygiui pagal kompetencijų atitiktį profesinės veiklos sudėtingumo, savarankiškumo ir kintamumo reikalavimams. Kvalifikaciją (ar jos dalį) suteikia profesinio mokymo teikėjas arba aukštoji mokykla, gavę kompetencijų įvertinimo rezultatus.

5. Užsienyje įgytos kvalifikacijos pripažinimą Lietuvoje reglamentuoja Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktai ir (arba) tarptautinės sutartys.

III SKYRIUS

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŪJŲ ŠVIETIMO KOORDINAVIMAS

10 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo valdymo sistema

1. Valstybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją formuoja Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas), Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė), Lietuvos Respublikos socialinių reikalų ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo ministerija ir kitos suinteresuotos ministerijos bei savivaldybės.

2. Valstybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba, Vyriausybės ir (arba) ministerijos įgaliota institucija (institucijos), savivaldybės, šio įstatymo 4 str. nustatyti švietimo paslaugų teikėjai.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtina nacionalinę Neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros programą, kurioje nustato neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros tikslus ir uždavinius. Vyriausybės įgaliota ministerija, konsultuodamasi su suinteresuotomis ministerijomis ir kitais socialiniais dalininkais parengia ir teikia tvirtinti Vyriausybei 3 metų trukmės Neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros programos įgyvendinimo priemonių planą.

4. Savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros programos įgyvendinimo priemonių planą ir Savivaldybės gyventojų, darbdavių, kitų socialinių dalininkų poreikius, tvirtina savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiksmų planą, o Savivaldybės administracijos direktorius paskiria jo įgyvendinimo koordinatorių.

11 straipsnis. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba

1. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba (toliau – Taryba) yra kolegiali, atstovavimo pagrindu sudaryta nuolat veikianti švietimo savivaldos institucija, teikianti pasiūlymus ir rekomendacijas Seimui, Vyriausybei ir savivaldybėms neformaliojo suaugusiųjų švietimo politikos ir jos įgyvendinimo klausimais. Tarybą lygiomis dalimis sudaro valstybės institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir verslo įmonių (darbdavių) deleguoti atstovai.

2. Taryba atlieka šias funkcijas:

2.1. svarsto neformaliojo suaugusiųjų švietimo strateginius klausimus, skatina neformaliojo suaugusiųjų švietimo tyrimus ir inovacijas;

2.2. teikia rekomendacijas dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo įtraukimo į strateginio planavimo dokumentus bei jų įgyvendinimo teisės aktus;

2.3. svarsto ir teikia pasiūlymus dėl Neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros programos formavimo ir finansavimo ir stebėsenos;

2.4. atlieka neformaliojo suaugusiųjų švietimo nacionalinių programų (projektų) poreikio vertinimą;

2.5. teikia informaciją apie savo veiklą ir priimtus sprendimus socialiniams dalininkams ir plačiajai visuomenei

2.6. atlieka neformaliojo suaugusiųjų švietimo stebėseną ir kitas nuostatuose įvardintas arba Vyriausybės deleguotas funkcijas.

3. Taryba savo funkcijoms atlikti turi teisę sudaryti komitetus bei ekspertų grupes, nustatydamą jų narių skaičių, sudarymo būdą, kvalifikacinius reikalavimus, pareigas ir įgaliojimus.

4. Tarybos sekretoriato funkcijas atlieka Vyriausybės įgaliota institucija arba atviro konkurso būdu atrinkta nacionalinio lygmeniu veikianti nevyriausybė organizacija. Sekretoriato funkcijoms atlikti skiriamas adekvatus valstybės biudžeto finansavimas.

5. Taryba sudaroma ir veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais nuostatais ir yra jai atskaitinga.

12 straipsnis. Vyriausybės įgaliota institucija

1. Vyriausybės įgaliota institucija yra biudžetinė švietimo pagalbos įstaiga, veikianti nacionaliniu lygmeniu.

2. Vyriausybės įgaliota institucija atlieka šias funkcijas:

2.1. vykdo neformaliojo suaugusiųjų švietimo metodinę veiklą;

2.2. inicijuoja ir (arba) įgyvendina profesijos mokytojų, kitų neformaliojo suaugusiųjų švietimo teikėjų kvalifikacijos tobulinimo programas;

2.3. vertina ir akredituoja kvalifikacijos tobulinimo, išskyrus profesinių studijų, programas;

2.4. konsultuoja neformaliojo suaugusiųjų švietimo teikėjus ir savivaldybių koordinatorius programų vadybos klausimais;

2.5. vertina institucijų pasirengimą vertinti asmens kompetencijas ir (arba) teikti profesines kvalifikacijas;

2.6. atlieka kitas nuostatuose įvardintas arba Vyriausybės deleguotas funkcijas.

3. Vyriausybės įgaliota institucija turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų ir organizacijų, valstybės registru, kitų asmenų informaciją, būtiną nustatytoms funkcijoms atlikti.

13 straipsnis. Savivaldybės įgaliojimai neformaliojo suaugusiųjų švietimo srityje

1. Neformalusis suaugusiųjų švietimas yra savivaldybės savarankiška funkcija.

2. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo veikla yra Savivaldybės veiklos strateginio plano sudėtinė dalis, finansuojama iš Savivaldybės biudžeto.

3. Savivaldybės įgaliojimai neformaliojo suaugusiųjų švietimo srityje apima šias veiklas, jomis neapsiribojant:

3.1. kaupti, analizuoti ir skleisti informaciją apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklą, vertinti jos kokybę ir atitiktį Savivaldybės gyventojų ir (arba) jų specifinių grupių, darbdavių, kitų socialinių partnerių poreikiams bei nacionaliniams strateginiams dokumentams, organizuoti diskusijas šiais klausimais;

3.2. koordinuoti neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjų veiklą, siekiant jos tarpusavio papildomumo ir išvengiant veiklos dubliavimo;

3.3. inicijuoti neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas, organizuoti jų konkursus ir administruoti įgyvendinimą;

3.4. organizuoti kvalifikacijos tobulinimą neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjams.

4. Savivaldybės administratorius skiria neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatorių, kuris yra Savivaldybės administracijos arba pavaldžios institucijos darbuotojas, šiai funkcijai atlikti numatant ne mažesnę nei vieno etato darbo krūvį. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinavimo funkcijas gali atlikti atviro konkurso būdu atrinkta savivaldybės lygmeniu veikianti nevyriausybinė organizacija, jai skiriant ne mažiau ne vieno etato atlyginimą atitinkantį finansavimą.

5. Savivaldybė gali inicijuoti kolegialios, visuomeniniais pagrindais veikiančios patariamąsios institucijos (kolegijos, platformos ar kt.) įsteigimą, įtraukiant socialinių dalininkų atstovus.

IV SKYRIUS

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO PROGRAMŲ FINANSAVIMAS

14 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų finansavimas

1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų finansavimo šaltiniai yra:

- 1.1. valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos;
- 1.2. darbdavio lėšos;
- 1.3. valstybės fondų lėšos;
- 1.4. tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamos lėšos;
- 1.5. lėšos, gautos kaip parama pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą;
- 1.6. neformaliojo suaugusiųjų švietimo dalyvio lėšos;
- 1.7. kitos teisėtai gautos lėšos.

2. Valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos skiriamos:

2.1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros programos įgyvendinimo veiksmų plano priemonėms ir veiksams vykdyti juos įgyvendinančioms institucijoms.

2.2. valstybės ir (arba) savivaldybės užsakomoms kvalifikacijos tobulinimo programoms įgyvendinti – Profesinio mokymo įstatymo arba atitinkamų sektorių (sveikatos, švietimo, valstybės tarnybos ir kitų) darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;

2.3. tikslinėms visuomenės švietimo programoms įgyvendinti – Vyriausybės patvirtinta tvarka;

3. Darbdavio lėšos skiriamos darbuotojų kvalifikacijai tobulinti; Vyriausybės nustatyta tvarka darbdavys gali gauti valstybės paramą patirtoms išlaidoms iš dalies finansuoti.

5. Lėšos, nustatytos šio straipsnio 1 dalies 1.3-1.5 ir 1.7 punktuose skiriamos neformaliojo suaugusiųjų švietimo programoms įgyvendinti pagal lėšų teikėjo (asignavimų valdytojo) nustatytą paskirtį, kriterijus ir veiklos vykdymo reikalavimus.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

2. Vyriausybė iki 2019 m. liepos 1 d. peržiūri Mokymosi visą gyvenimą plėtros 2017–2020 metų veiksmų planą, patvirtintą Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-536, ir patvirtina Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros programą ir priemonių planą.

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 12 straipsnį įsigalioja nuo 2019 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 12 straipsnis įsigalioja nuo 2020 m. sausio 1 d.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia

Seimo nariai:

Tomas Tomilinas

Aušrinė Norkienė

Algimantas Kirkutis

Arūnas Gelūnas

Artūras Skardžius